

POSLOVNI BILTEN BROJ 7 (19. oktobar 2020. godine)

Sadržaj

- 1. VIŠE ZAKONA TRETIRA PITANJA ZLOUPOTREBE U VEZI SA JAVNIM NABAVKAMA**
- 2. OBJAVLJEN JE PREVOD MEĐUNARODNIH STANDARDA FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA (MSFI)**
- 3. PODIZANJE GOTOVINE UZ PLAĆANJE DINA KARTICOM (Servis „Podigni dinare”)**
- 4. NOVI USLOVI ZA STICANJE STAROSNE PENZIJE OD 1.01.2021. GODINE**

Napomena: Mišljenja koja objavljuje Bilten nisu zvanična mišljenja nadležnih državnih institucija niti Instituta za ekonomsku diplomatiju, već mišljenja autora i dobronamerna pomoć usmerena na brže rešavanje vaših konkretnih problema, u skladu sa Zakonom, te ne mogu biti korišćena u sudskoj praksi ili u rešavanju bilo kakvih sporova.

VIŠE ZAKONA TRETIRA PITANJA ZLOUPOTREBE U VEZI SA JAVNIM NABAVKAMA

Javne nabavke predstavljaju veoma značajnu komponentu u našem daljem razvoju, što podrazumeva da u dobro uređenom sistemu javnih nabavki slobodna konkurencija omogućava naručiocima da pod najpovoljnijim uslovima nabavlja dobra, usluge i radove potrebnog kvaliteta, a privrednim subjektima, ponuđačima i kandidatima da pod konkurentnim uslovima dobiju priliku da posluju sa naručiocima.

Da bi se predupredile određene radnje, odnosno onemogućile obavljanje istih, koje imaju za cilj nepoštovanje odredbi Zakona o javnim nabavkama, nekoliko zakona ima poseban značaj i ovlašćenja koja se moraju preduzimati u cilju prave i adekvatne primene Zakona o javnim nabavkama.

Zbog sve češćih zloupotreba u postupcima javnih nabavki, bilo da se to odnosi na davanje neistinitih podataka u ponudama, zatim podnošenje nameštenih ponuda, dogovaranja među ponuđačima, onemogućavanje od strane naručioca uvida ponuđačima u dokumentaciju, zahtevanje dobijanja poverljivih informacija, pokušaja davanja prigodnih poklona naručiocima, omogućavanje naručiocima određene koristi, zanemarivanje sukoba interesa i slično, odlučili smo da u ovom broju Biltena odgovorimo na posledice činjenja navedenih radnji s jedne strane i ovlašćenja i preduzimanja određenih mera u cilju sprečavanja realizacije istih, sa druge strane, kako u Zakonu o javnim nabavkama, tako i u drugim zakonima.

Kada govorimo o zloupotrebama u javnim nabavkama zbog nepoštovanja propisa u oblasti javnih nabavki, podsećamo da je potrebno imati u vidu, nekoliko zakona koji svojim odredbama sankcionišu učinjene zloupotrebe putem propisivanja novčanih i zatvorskih kazni, i to:

- **Zakon o javnim nabavkama** („Službeni glasnik RS”, br. 91/2019),
- **Krivični Zakonik** („Službeni glasnik”, br. 85/2005, 88/2005-isp. 107/2005, isp. 72/2009, 111/2009, 121/2012, 104/2013, 108/2014, 94/2016 i 35/2019),
- **Zakon o zaštiti konkurencije** („Službeni glasnik RS”, br. 51/2009 i 95/2013)
- **Zakon o prekršajima** („Službeni glasnik RS”, br. 65/2013, 13/2016, 98/2016-odluka US, 91/2019 i 91/2019-dr.zak.)
- **Zakon o sprečavanju korupcije** („Službeni glasnik RS”, br. 35/2019 i 88/2019)

a) Odredbama **Zakona o javnim nabavkama** propisana su ovlašćenja Republičkoj komisiji za zaštitu prava u postupcima javnih nabavki da izriče novčanu kaznu **naručiocu** u iznosu od **80.000 do 1.000.000 dinara** i odgovornom licu naručioca u iznosu od **20.000 do 80.000 dinara**, ako ne postupi posle prethodne provere zahteva za zaštitu prava (čl. 220. st. 1), zatim ne dostavi dodatnu dokumentaciju, podatke, objašnjenja ili mišljenja po zahtevu Republičke komisije i ako ne omogući ponuđaču uvid u dokumentaciju o sprovedenom postupku javne nabavke.

Osim naručiocu, Republička komisija izriče novčane kazne i **podnosiocu zahteva i odgovornom licu podnosioca zahteva** u istom iznosu kao i naručiocu, ako ne dostavi dodatnu dokumentaciju, objašnjenja ili mišljenja po zahtevu Republičke komisije.

Međutim, odredbama Zakona o javnim nabavkama, propisane su novčane kazne za **prekršaje naručioca** u iznosu od **100.000 do 1.000.000 dinara**, i to za nepoštovanje određenih radnji i postupaka iz velikog broja članova navedenog zakona, kao i za učinjeni prekršaj iz istih radnji kazniće se i **odgovorno lice naručioca** novčanom kaznom u iznosu od **30.000 do 80.000 dinara**. Osim naručioca i odgovornog lica u naručiocu Zakonom o javnim nabavkama utvrđena je i novčana kazna za učinjeni prekršaj **predstavnik naručioca** koji učestvuje u postupku javne nabavke protivno sukobu interesa u iznosu od **30.000 do 80.000 dinara**.

Nasuprot kažnjavanju naručioca, odgovornog lica u naručiocu i predstavnika naručioca u postupku javne nabavke, Zakonom o javnim nabavkama utvrđene su i novčane kazne za učinjeni prekršaj **ponuđača, kandidata, odnosno podizvođača** u iznosu od **100.000 do 1.000.000 dinara**, i to u sledećim slučajevima: ako ne zaključi ugovor po pozivu naručioca, ako angažuje podizvođača koji nije naveden u ponudi, ako ne dostavi dokaz da je izvršeno plaćanje podizvođaču za njegovo potraživanje i ako u ponudi ili prijavi podnese neistinite podatke.

Za prekršaj iz istih razloga kazniće se novčanom kaznom i **odgovorno lice ponuđača, kandidata ili podizvođača** u iznosu od **30.000 do 80.000 dinara**, zatim kazniće se za prekršaj **preduzetnik** kao ponuđač, kandidat ili podizvođač novčanom kaznom u iznosu od **30.000 do 200.000 dinara**, kao i **fizičko lice** kao ponuđač, kandidat ili podizvođač u iznosu od **30.000 do 80.000 dinara**.

b) Krivičnim Zakonikom veoma jasno i nedvosmisleno propisane su zatvorske i novčane kazne u oblasti javnih nabavki. Ako **ponuđač** podnese ponudu zasnovanu sa lažnim podacima ili se na nedozvoljen način dogovara sa ostalim ponuđačima, odnosno preduzima druge protivpravne radnje čime utiče na odluku naručioca, kazniće se saglasno Krivičnom Zakoniku **zatvorom od 6 meseci do 5 godina**. Odgovorno lice kod **naručioca** koje iskorišćavanjem svog položaja ili ovlašćenja u cilju realizacije ličnih interesa, kažnjava se takođe **zatvorom od 6 meseci do 5 godina**.

Posebno naglašavamo, ukoliko su napred navedena dela učinjena u oblasti javnih nabavki čija vrednost prelazi iznos od **150.000.000 dinara**, kazniće se saglasno Krivičnom Zakoniku **zatvorom od 1 do 10 godina**.

Krivičnim Zakonikom omogućeno je oslobađanje odgovornog lica kod **ponuđača** koje dobrovoljno otkrije da se ponuda zasniva na lažnim podacima, ili na nedozvoljenom dogovoru sa ostalim ponuđačima, ili je preduzeo druge protivpravne radnje u nameri da utiče na donošenje odluka naručioca, što podrazumeva da Krivičnim Zakonikom **može se osloboditi kazne zatvorom**, pre donošenja odluke naručioca o dodeli ugovora.

c) Zakon o zaštiti konkurencije, predstavlja oblast koja ima neposredan i značajan uticaj na opšti privredni razvoj i kojim se uređuje konkurencija na tržištu Republike Srbije, što je neminovno dovelo do toga, da se organizacija odnosno Komisija za zaštitu konkurencije nađe u Zakonu o javnim nabavkama.

Naime, ukoliko Komisija za zaštitu konkurencije utvrdi da je izvršena povreda konkurencije, tada saglasno Zakonu o zaštiti konkurencije, a u duhu primene Zakona o javnim nabavkama,

može se privrednom subjektu, odnosno **ponuđaču**, odnosno **kandidatu** izreći mera zabrane učešća u postupku javne nabavke u trajanju **do 2 godine**.

d) Zakonom o prekršajima može da se izrekne zabrana učestvovanja u postupcima javnih nabavki koja se sastoji u privremenoj zabrani učiniocu prekršaja da učestvuje u postupcima javnih nabavki, koja može trajati **do 2 godine**, računajući od pravosnažnosti presude. Ovako jedno rešenje je u potpunosti usaglašeno i sa Zakonom o javnim nabavkama kojim se za prekršaj kažnjava **ponuđač** ili **kandidat**, odnosno **podizvođač** ako ne dostavi dokaz i izjavu naručiocu na njegov poziv u propisanom roku i ako ne zaključi ugovor o javnoj nabavci, izuzev ako postoje razlozi na koje ponuđač nije mogao znati, niti je mogao da ih predvidi ili spreči.

e) Zakonom o sprečavanju korupcije propisano je da **privredni subjekt**, odnosno **ponuđač** kažnjava se novčanom kaznom u iznosu od **500.000 do 2.000.000 dinara**, ako ne dostavi **obaveštenje** Agenciji za sprečavanje korupcije, u kome izveštava da javni funkcioner (a to je izabrano, postavljeno ili imenovano lice kod **naručioca**, ili njegov član porodice,) za vreme javne funkcije i **2 godine nakon prestanka**, ima udeo ili akcije **više od 20% kod privrednog subjekta – ponuđača**, a isti taj **ponuđač učestvuje u postupku javne nabavke**. Takođe, Zakonom o sprečavanju korupcije kažnjava se i **odgovorno lice u privrednom subjektu – ponuđaču** novčanom kaznom u iznosu od **50.000 do 150.000 dinara**. Navedena rešenja iz Zakona o sprečavanju korupcije usaglašena su sa odredbom u Zakonu o javnim nabavkama koja govori o sprečavanju korupcije i sukoba interesa.

Osim Zakona o javnim nabavkama kao ključnog zakona u oblasti javnih nabavki i Zakona koji su taksativno navedeni i koji svi zajedno donose mere u cilju sprečavanja zloupotreba u javnim nabavkama, postoje i drugi zakoni koji u većoj ili manjoj meri takođe sankcionišu nepoštovanje propisa vezanih za javne nabavke u delu njihovog poslovanja, a to su: **Zakon o budžetskom sistemu**, **Zakon o Državnoj revizorskoj instituciji** i drugi zakoni.

OBJAVLJEN JE PREVOD MEĐUNARODNIH STANDARDARDA FINANSIJSKOG IZVEŠTAVANJA (MSFI)

Odredbama Zakona o računovodstvu („Službeni glasnik RS”, br.73/2019) propisano je da će prevod Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (**MSFI**) utvrditi rešenjem Ministarstvo finansija.

Prevod Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja objavljen je u „Službenom glasniku “,br.123/2020, i počće da se primenjuju od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan **31. decembra 2021. godine**, s tim da se isti mogu primeniti i prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja na dan **31. decembra 2020. godine**, ali uz obelodanjivanje odgovarajućih informacija u Napomenama uz finansijske izveštaje.

Podsećamo da je na osnovu odredbi prethodnog Zakona o računovodstvu („Službeni glasnik RS”, br. 62/2013 i 30/2018) objavljeno Rešenje Ministra finansija o utvrđivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (MSFI), br. 401-00-4980/2019-16 od 21. novembra 2019. godine, u „Službenom glasniku RS”, br. 92/2019. Kako je donet novi Zakon o računovodstvu („Službeni glasnik RS”,br. 73/2019), to se stavlja van snage navedeno Rešenje Ministra finansija, osim u slučaju **primene tog rešenja prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine.**

PODIZANJE GOTOVINE UZ PLAĆANJE DINA KARTICOM (Servis „Podigni dinare”)

Obaveštenje Narodne banke Srbije dato 15. 10.2020. godine, podseća na dato prethodno obaveštenje iz septembra 2017. godine, s tom razlikom što je ovo sada obaveštenje odmah i realizovano. Naime kompanija „NIS” a.d. Novi Sad uvela je za korisnike **DINA kartice** mogućnost da prilikom plaćanja karticom na benzinskim stanicama, podignu i gotov novac do **5.000 dinara**. Podizanje gotovine u objektima NIS Petrol i GAZPROM je omogućeno bez dodatnih troškova za korisnike kartice, trgovce i banku, odnosno za sve učesnike u transakciji.

Reč je o servisu „ **Podigni dinare**” koji zahvaljujući širokoj mreži maloprodajnih objekata NIS-a, korisnici DINA kartice prilikom plaćanja na benzinskoj stanici mogu brzo i jednostavno da podignu gotovinu.

Do sada je ovakav način podizanja gotovine do 5.000 dinara omogućila AIK-banka na benzinskim stanicama NIS Petrol i GAZPROM, putem plaćanja MASTERCARD debitnom karticom.

NOVI USLOVI ZA STICANJE STAROSNE PENZIJE OD 1.01.2021. GODINE

U skladu sa odredbama Zakona o penzijsko-invalidskom osiguranju („Službeni glasnik RS”, br.34/2003, 64/2004 - odluka USRS, 84/2004 - dr.zak. 85/2005, 101/2005 - dr.zak.63/2006 - odluka USRS, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019-odluka US i 86/2019) , važe nova pravila za odlazak žena u starosnu penziju, dok za muškarce ostaju isti uslovi, izuzev ukoliko idu u prevremenu starosnu penziju.

Od 1.01.2021. godine, za **žene** su uslovi za odlazak u starosnu penziju :

- **63 godine starosti + 2 meseca života**
- **15 godina radnog staža**

Odlazak u prevremenu penziju za **žene** od 1.01.2021. godine, uslovi su:

- **58 godina starosti + 4 meseca života**
- **39 godina radnog staža + 4 meseca staža osiguranja**

Od 1.01.2021. godine, za **muškarce** su uslovi ostali isti za odlazak u starosnu penziju, kakvi su bili i ranije :

- **65 godina života i 15 godina radnog staža**
- **45 godina staža osiguranja**

Ukoliko **muškarci** žele da od 1.01.2021. godine odu u prevremenu starosnu penziju, uslovi su :

- **59 godina života**
- **40 godina staža osiguranja**

Zajednički zaključak za žene i za muškarce je sledeći :

I jedni i drugi mogu da se redovno penzionišu sa **45 godina radnog staža, bez obzira na starost, ali sa napomenom da su im svih 45 godina staža redovno uplaćivani doprinosi.**